Ч. 103 (13.051). Львів, пятниця 13. травня 1932. Pocztowa opłatę zapłacono ryczałtem. Рік LIII.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ РАНО

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ: Львів, Ринок ч. 10, II. пов.
Конто почт. щадн. 143.322.
Адреса для телеграм: „Діло", Львів.
Головний Редактор приймає від 11—12 год. передполуднем.
Рукописів не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ:
Місячно 5·00 зол.
Чвертьрічно 14·00 „
Піврічно 26·00 „
Річно 48·00 „
ЗА ГРАНИЦЕЮ: В Америці 1 долар, Франції, Голяндії, Бельгії 20 фр. фр., Італії 7·50 зол., Німеччині 7·50 зол., Швайцарії 5 шв. фр., Чехословаччині 30 ч. к., Румунії 150 леї. Болгарії 7·50 зол., Австрії 7·50 зол.— Зміна адреси 1 зол.

Телеф. Редакції: 29-41.
„ Друкарні: 29-26.
В СПРАВІ ОГОЛОШЕНЬ ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІСТРАЦІЇ.
ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА 25 сот.

Перед Зїздом „Рідної Школи".

Львів, 11. травня 1932.

На понеділок 16. травня ц. р. скликаний до Львова Загальний Зїзд „Рідної Школи" з широким порядком дня. Зїзд цей матиме особливе значіння головно з уваги на завдання „Р. Ш." у звязку з новими шкільними законами, що, як відомо, зачинають обовязувати по феріях цього року. З тими законами не може не рахуватися й „Р. Ш.", тому не диво, що на порядку нарад цьогорічного Зїзду найшлася окрема точка, присвячена цій справі.

З приводу Зїзду „Рідної Школи" хотілось би сказати неодно про діяльність ріжних слоїв українського громадянства в цій нашій шкільно-виховній установі, про розбудову Кружків „Р. Ш." в поодиноких повітах краю, про її шкільно-виховні заведення, про жертвенність краю і заокеанської еміграції на потреби нашого приватного шкільництва і т. д. і т. д. Та все те і багато іншого цікавого матеріялу, що ілюструє працю „Р. Ш." в минулому звітовому році, можна найти у звідомленні з діяльности Т-ва „Рідна Школа", яке появилося передількома днями і яке централя розіслала по всіх Кружках Т-ва. Тому ми цим разом не будемо займатися самим звідомленням і його даними, а зате дозволимо собі вказати учасникам Зїзду на декілька ділянок праці „Р. Ш.", що їх вони повинні на Зїзді не тільки основно обговорити, але й намітити шляхи і способи для їх розбудови та відповідного скріплення.

В першу чергу Зїзд, як сказано вже на початку, мусить заняти становище і намітити шляхи дальшої діяльности „Р. Ш." у звязку з ухваленою обома законодатними установами у Варшаві реформою шкільництва, яка до кількох літ змінить радикально й основно цілий дотеперішній устрій всього шкільництва в Польщі. Тому, що ця справа була обговорена в нашому щоденнику в цілій низці статтей і повинна бути загально відома учасникам Зїзду, обмежимося тут до того, що **вкажемо на нагальну потребу розбудувати вищеступневі рідні школи,** бо без такої розбудови буде у нас вже в найближчих роках зовсім припинений доплив нашої молоді з сіл до шкіл середніх та фахових. Розбудова вищеступневих приватних шкіл мусить стати угольним каменем дальшої праці „Р. Ш." в краю, який повинен підготовитися до неї заздалегідь, аби намічена реформа шкільництва не принесла нам надто болючих страт. Взагалі думаємо, що українське громадянство повинно в обличі тої небезпеки, яку несе нам новий шкільний устрій, зареагувати на це якнайбільшою активністю в напрямі поширення й розбудови вищеступневих рідношкільних заведень. Нашим завданням не допустити до того, аби природний приплив молодого сільського елементу до т. зв. інтелігентських професій та до професій купецької і ремісничої в містах припинявся; навпаки: цей приплив повинен зростати і то, як квалітативно, так і квантітативно. Ухвали Зїзду „Р. Ш." в цій справі повинні стати обовязковими для всього нашого загалу.

Друга справа, не менше важна — це **потреба розбудови діточих садків і захоронок,** які сповняють величезну виховну місію серед дошкільної дітвори. Цю справу повинен Зїзд обміркувати теж дуже докладно і звернутися до цілого громадянства з закликом розбудовувати ці установи для дошкільного виховання якнайінтенсивніше в усіх частинах краю. Коли така Стрийщина мала, завдяки ініціятиві кількох ідейних одиниць, в літі 1931 року 24 діточі садки, в яких було приміщених у часі ферій 923 дітей, то на таку саму активність можуть у нас спромогтись і всі інші повіти. Цілий наш край повинен покритися вже в найближчих місяцях густою сіткою діточих садків, а також захоронок, бож від того треба починати виховну працю над молодим українським поколінням.

Коли ми вже при діточих садках і захоронках, то хочемо звернути увагу й на те, що Кружки „Р. Ш.", як видно зі звідомлення, **займаються рішуче за мало культурно-освітньою роботою.** Маємо тут на думці всякі **курси, відчити, виклади** і т. д. В цьому напрямі повинна теж піти відповідна акція. Кожний Кружок повинен оснувати у своїй місцевости **діточу бібліотеку** і вести відповідні курси: **українознавства, фахові, неграмотних** то-що. Праця та дуже потрібна і незвичайно вдячна.

Щож до самої організації „Р. Ш.", то впадає в очі, що вона має таке **мале число Кружків** (у звітовому році 417 уконституованих і 215 зголошених, а нині 691 всіх Кружків). Усіх **членів** має „Р. Ш." 34.105. Тимчасом Кружок „Р. Ш." повинен находитися в кожній місцевости, а членів повинна мати „Р. Ш." сотки тисяч. І в цьому напрямі повинна йти інтенсивна праця всіх людей, відданих душею рідношкільній ідеї.

Лишається ще сказати кілька слів про **жертвенність нашого народу на потреби „Р. Ш.".** Якнебудь та жертвенність поважна і викликує нераз навіть подив наших сусідів, то проте й тут є цілі повіти, де через відсутність доброго організаційного осередка-Кружка організація фондів і жертвенність на „Р. Ш." лишає дуже багато до бажання. Особливож **сумно представляється організація 1%-вих місячних датків від заробітку в деяких слоях нашого народу.** Нижче наведені цифри такого самооподаткування (яких нема у друкованому звідомленні) вказують яскраво, як слабо деякі круги українського громадянства відчувають потреби „Р. Ш." А саме: 1%-ві місячні датки складало у звітовому році: 1) селян 44 — на суму 361.40 зол., 2) міщан 595 — 2.421.55 зол., 3) підприємців і промисловців 296 — 5.928.42 зол., 4) священиків 536 — 9.407.66 зол., 5) нар. учителів 1.342 — 28.165.99 зол., 6) учителів сер. шкіл 430 — 10.128.27 зол., 7) державних службовиків 808 — 18.531.82 зол., 8) приватних службовиків 1.165 — 21.729.97 зол., 9) адвокатів (і канд. адв.) 212 — 8.866.80 зол., 10) лікарів 101 — 4.418.95 зол., 11) нотарів (і нот. деп.) 26 — 1.608.00 зол. 12) інжинірів 79 — 2.211.95 зол., 13) залізничників 247 — 3.698.00 зол., 14) ремісників 132 — 1.254.50 зол., 15) інших звань 208 — 3.325.11 зол. У звязку з наведеними у нас перед двома днями даними про чисельний стан ріжних професій серед українського громадянства подані вище цифри вказують ясно, скільки ще у нас занедбань і недомагань у цій ділянці праці „Р. Ш." і які суми гроша можна би ще зібрати на потреби „Р. Ш.", якби так повелося стягнути 1%-вий податок принайменше від усіх українських інтелігентів, зорганізованих у своїх професійних установах. Над цим мусять теж подумати Зїзд „Р. Ш.".

Від себе бажаємо, аби цьогорічний Зїзд „Р. Ш." пройшов якнайкраще і найшов шляхи, які дозволилиб цій високозаслуженій установі поглибити й поширити ідеї рідної школи серед найширших кругів нашого народу.

Зміни в шкільництві.

Обіжник шк. кураторії про введення в життя нового закону вже в 1932/33 шк. році.

Кураторія львівської шкільної округи видала дня 30. квітня ц. р. обіжник у справі введення в життя постанови закону про устрій шкільництва й організацію шк. року 1932/33.

Не можна його назвати виконавчим розпорядком, бо в обіжнику підчеркнено на вступі, що подається до відома „наміри Міністерства Освіти перед їх остаточним зредаґуванням і оповіщенням, щоби уможливити пристосування до них шкільних організаційних підготовок на терені шкільної округи". Та всетаки обіжник відкриває трохи рубець заслони, якою є сповита шкільна реформа. Тому всім, що цікавляться шкільництвом, слід з головними точками цього обіжника познайомитися.

Вони ось які:

I. 1) **Діти I. кл. народньої школи починають науку на рік пізніше, бо в осьмому році життя;**

2) нова програма буде введена **покищо тільки в I-ій клясі прилюдних всенародніх 6- і 7-клясових шкіл** без огляду на мову навчання;

3) крім цього в **V-ій кл. відпаде наука чужої новітньої мови** (французької, німецької, англійської), за винятком шкіл, в яких вона є мовою навчання, або — якщо йде про німецьку мову — предметом навчання для німецьких дітей; в VI-ій класі буде обнижена на 1 год. тижнево наука чужої новітньої мови.

Поза тим пляни годин і програми інших відділів останнуть в шкільному році 1932/33 без зміни.

II. **Доповняюча наука** остає на загал без змін, так само іспити екстернів в народніх, середніх загально освітніх і доповняючих фахових школах.

III. **В середніх загально-освітніх державних школах:** 1) відпаде в шк. році 1932/33 засаднично перша кляса, але не в усіх. Приватні школи можуть її задержати, але ці кляси не дістануть прав та зокрема звороту оплат за дітей державних службовиків;

2) пляни годин і програми навчання в державних гімназіях останнуть без зміни за вимком II. кл., де зменшиться науку чужої мови і співу на 1 год., а ручних робіт на 2 години тижнево, зате побільшиться науку польської мови і ґеоґрафії, а природи на 2 години тижнево;

3) **зміни в II. кл. не торкаються 4-ох гімназій давнього клясичного типу з непольською мовою навчання** та двомовних, для яких вийде окремий розпорядок;

4) кандидати до 1-ої кляси і репетенти гімназії переходять до всенародніх шкіл.

IV. **Фахове шкільництво** остає в шк. році 1932/33 без змін.

V. **В учительських державних семинаріях** 1) відпаде 1. курс, який вправді можуть приватні семинарії задержати, та зворотів оплат не дістануть;

2) державний учительський курс у Львові перестає істнувати — і

3) **захоронкарські семинарії** переміняються на 4-річні для нових кандидаток в шк. році 1932/33.

4) Іспити для екстернів припиняється, а тільки на випадок потреби Кураторія зорганізує їх ще раз виключно для репробованих перед 1. липня 1932;

5) вчителі семинарій і шкіл вправ будуть доповняти браку ючі етати в місцевих гімназіях і народніх школах;

6) вкінци прийнято як принцип, що ніякий кваліфікований учитель не може втратити праці в р. 1932/33 тільки з причини реорганізації шкільництва.

Wyciąg z protokułu wspólnego z dnia 29 kwietnia 1932 r. Sąd okręgowy Wydział VI karny we Lwowie w sprawie konfiskaty Nr. 91 czasopisma pt. „Diło" z daty Lwów dnia 26 kwietnia 1932 r. do Sygn. VI. 1. Pr. 229/32 na posiedzeniu niejawnem w dniu 29 kwietnia 1932 r. po wysłuchaniu zdania Prokuratora Sądu okręgowego we Lwowie postanawia: uznać za usprawiedliwioną dokonaną dnia 25 kwietnia 1932 r. przez Starostwo grodzkie we Lwowie konfiskatę czasopisma „Diło" Nr. 91 z daty Lwów dnia 26 kwietnia 1932 r. zawierającego w artykułach 1) „Ukraińska kooperacja" w całości z tytułem, 2) „Rewizji" w całości z tytułem, znamiona ad ustęp 1) wyst. z § 300 uk. ad ustęp 2) wyst. z art. VII. ust. z 17. XII. 1862 Nr. 8. z u 1863, zarządzić zniszczenie całego nakładu i wydać w myśl § 493 pk. nakaz dalszego rozpowszechniania tego pisma drukowego. Zarazem wydaje się odpowiedzialnemu redaktorowi tego czasopisma nakaz, by orzeczenie niniejsze umieścił bezpłatnie w najbliższym numerze i to na pierwszej stronie. Niewykonanie tego nakazu pociąga za sobą następstwa, przewidziane w § 21 pat. druk. z 17. XII. 1862 dzpp. Nr. 6 ex 1863 tj. zasądzenie za przeroczenie na grzywnę do 400 Zł. Uzasadnienie. Ogłoszenie drukiem wymienionych wyżej artykułów ma na celu ad 1) nieprawdziwemi twierdzeniami i przekręcaniem faktów poniżyć w powadze zarządzenia Władz administracyjnych, pod względem ich urzędowania w zakresie obowiązku czuwania nad bezpieczeństwem i porządkiem publicznem, oraz nadzoru w sprawach gospodarczych, imputując tym władzom niezgodne z prawem postępowanie i działalność skierowaną rzekomo na zniszczenie ruskich kooperatyw na Wołyniu, ad 2) ujawnienie zarządzeń i dokumentów śledczych przed ukończeniem dochodzeń, i zanim z nich na rozprawie głównej zrobiono użytek. Według §§ 487, 489, 493 pk. oraz §§ 36 i 37 ust. pras. jest zatem powyższe postanowienie uzasadnione. — Przewodniczący: W. Medyński wr. Protokulant: Dr. B. Gleich wr. Za zgodność: Lipanowicz, starszy sekretarz.

В разі потреби найде вчительство, незайняте у своїх школах, працю в школах іншої категорії.

Крім цих офіціяльних інформацій маємо ще приватні, що середні державні школи мають дозвіл замісць I. кляси отворити рівнорядні відділи III. і IV. кляси, щоби дати працю своїм учителям. Також деякі державні семинарі, які мають бути скасовані, переміняться на гімназії нового типу. Варта би і нам над цим призадуматися.

Д. К.

——o——

СПЕКУЛЯЦІЯ І ЗЛОЧИН.

ПІСЛЯ ВБИВСТВА ПРЕЗИДЕНТА ДУМЕРА.

(Від нашого кореспондента.)

Париж, 8. травня 1932.

Тільки будуччина, а не якенебудь апріорне міркування за чи проти, зможе показати, чи ідея радянської пятилітки була ідеєю ґеніяльною й благодатною, чи навпаки, невимовно катастрофальною й злочинною. Тільки будуччина, може вже недалека (бо що таке в історії народів 10, 20 чи 30 років?) покаже світові: чи оплачувані неймовірними жертвами й щоденними терпіннями пятиліткові зусилля справді перетворять одну пяту частину земельної поверхні, від Збруча по Тихий Океан, з довголітньої й пасивної кольонії західного капіталізму промислового й фінансового на самовистарчальний, активний, господарський орґанізм, тай чи вони справді піднесуть бодай приблизно на американський рівень життеву стопу народів і людей Радянського Союзу, чи навпаки — пятиліткові почини покінчаться невимовною катастрофою навіщеного ними великанського орґанізму господарського, масовим голодуванням і вимиранням півтора сотні міліонів нещасних жертв маняцької ідеї. Покищо, сьогодні ніхто цього передбачити не в силі, а всякі пророчення, однаково чи за, чи проти, уявляють собою не що інше, як думкові комбінації, менше або більше дотепні. Одно тільки певне: що по тому боці Збруча діються річи й відбуваються суспільно-господарські спроби, від удачі чи невдачі яких залежатиме такий чи інакший уклад обличчя цілого людства, передовсім білого, в найближчому періоді нашої будуччини.

Річ очевидна, що пятиліткові процеси Радянщини вже тепер, дарма, що їм ще далеко до кінцевої розвязки, викликають у Західній Европі не тільки щораз ширшу й глибшу моральну крізу, тобто крізу особистої етики й суспільного світогляду, а й особливі соціяльні явища. Одному з таких явищ, вирощених на тутешньому париському ґрунті хочемо сьогодні коротко придивитися. Бо, як побачите, воно цікаве з ріжних точок погляду, навіть з нашої, української, а то ще й краєвої.

•

Ще не проминув був перший рік першої пятилітки, а вже наче гриби після дощу, виросла в Парижі ціла нова каста рос. визискувачів пятиліткових починів — „російських“ у значінні не так національному й племінному, як у значінні державному: це люди всілякої віри й народности, особливо жиди й вірмени, але й великороси й „малороси“, яких вяже спільне походження з колишньої царської імперії. Їх автомобілі й віллі, їх любовниці й їх шампанські „вечеринки“ займають видне місце у світовій столиці розривок. Ці люди живуть і багатіють з незвичайних джерел доходів: з убивств, з повстань, з замахів, з ворохобень. Кожним разом, коли Сталін гине з руки революціонера, коли Кремль вилітає в повітря, коли Троцький на чолі армії вертається в Радянщину, коли мужики „матушки Расеї“ піднімаються, щоби скинути „ярмо жидівське“, або коли на Україні „спалахає вогнем повстання“ проти московського наїздника, — париські учасники всеросійської чорної біржі завязують вранці швидше ніж звичайно вузли своїх заворотників і що борше линуть до своїх бюр: бо день цей заповідає їм багаті жнива.

Шнурком поспішають того дня до їх бюр усякі підприємці, фабриканти, експортери і їх представники, а в кишені кожного з них зложений один (або й більше) радянський вексель, виданий котроюсь з установ „Вніштогру“ на покриття ціни купна машин і товарів, проданих фабрикантами американськими, французькими або австрійськими і платних за три, шість, девять місяців. Фабрикантам гроші потрібні раніше речинця платности і вони вже передтим говорили були про це з представниками чорної біржі; одначе нині, прочитавши в ранішніх ґазетах телеґрами з Риґи, Варшави чи Букарешту про швидкий упадок більшовизму, вони наполохалися і всі наперегони поперли ескомптувати векслі.

— Та ви мені прирекли були ескомптувати по 22 прц.! — жалкується один з них.

— Я хотів би друже мій, з цілого серця, але невже ви не читали нинішньої ранішньої ґазети? Що? Так, бачу, що ви читали, але ви думаєте, що я ще її не читав. Як? 20 прц.? А в ґазеті стоїть, що червона армія зворохобилася, що в Кронштаті повстання, що Україна в огні! Дивіться, ось вам телеграма з Букарешту: власний кореспондент доносить, що цілу ніч чутно було гарматню пальбу поздовж бесарабського кордону. 20 прц.! Я не приняв би сьогодні совітського вексля і за 100 прц.

Збентежений підприємець просить, благає, предкладає 25, 30, 35 прц.

— Ні, за ніяку ціну!

Він відвертається і відходить у другу кімнату. Збирається відійти й невдачний клієнт. Одначе ледви останній дійшов до порога, а перший його відкликує:

— Чуєте, ви старий клієнт, і я волю втратити на вас, ніж утратити вас: нехай втрачу! Ескомптую ваш вексель на 45 прц...

Іншими словами, наш „землячок“ платить 55 тисяч франків чи долярів за вексель на 100 тисяч, виставлений радянським „Торгпредством“ і платний з 6 прц. французькому, американському чи якому іншому фабрикантові, якого захищає державна ґарантія, за доставу машин електричних чи інших для пятилітковото пляну. „Землячок“ (переважно мойсеєвої віри) старанно складає цей вексель до огнетривкої каси, тай супокійно жде речинця платности — кілька місяців. Тоді він його інкасує, а „попрацювавши“ таким способом кілька років, він набиває собі кишені, купує авта, набирає любовниць, тощо. Одним словом, розживається завдяки хронічним, періодичним і спорадичним „звісткам“ про „упадок більшовиків“.

Як сказано, велика більшість цих щасливих спекулянтів на розпускуванню з Варшави чи Букарешту „автентичних“ звісток про події в Радянщині — колишні російські громадяни. Це публика дотепна. Нехай собі інші землячки-

Щоденне вживання

мильця до зубів Одоль не є коштовне, бо одно мильце вистарчає на кілька тижнів. Мильце Одоль дістанете в алюмінiових коробках. Запасові мильця продають усюди.

емігранти заробляють сухий кусник хліба, продаючи по вулицях перевязки до черевиків, або граючи по кабаретах на балалайці чи бандурі — наші хитруни живуть і багатіють з „автентичних“ звісток про убивство Сталіна, повстання на Україні, ворохобні на Кавказі, тощо.

А що звістки такі не падають з неба, то приходиться їх — фабрикувати, а фабриковані — відповідно розповсюднювати: без цього посідачі радянських векслів не попадалиб у паніку тай не позбувалися би цих векслів за півдармо. Отже проворні біржевики подбали за орґанізацію відповідних „телеґрафічних аґенцій“ по ріжних Риґах, Букарештах, тощо, і відповідних „інформаційних бюр“, помазаних на всілякі можливі національні краски. Вони й підпомагають усякі „національні уряди“ — грузинські, російські, татарські, молдавські, тощо з їх міністрами, отаманами, дипльоматами, з їх орґанами, з їх „арміями і фльотами“: вся ця публика живе — іноді і незле — з „повстань“ проти більшовиків, а вже найкраще вижуть собі ті, котрі тягнуть за шнурки всю ту машину, тобто сподвижники чорної біржі в Парижі.

•

ФЕЙЛЄТОН „ДІЛА“ З ДНЯ 13. ТРАВНЯ 1932.

МИКОЛА ГОЛУБЕЦЬ. 5)

СТИЛЬ МАЗЕПИ.

(Докінчення).

Стіни Троїцької церкви не розплановані вже по архітектурно-монументальним правилам атонської „Ерміні“, але засіяні незвязаними поміж собою картинками, в яких свобода композиції й змагання до реалізму йдуть навзаводи з розкішю узорчатих одягів та інтенсивністю кольориту. Типи облич, узори на одягах священиків, архітектурні й пейсажні тла суто українські, тут і там приходить ще до слова традиційний розподіл. (Тайна Евхаристії зображена на запрестольній стіні), але нема вже тут ні сліду з старої канонічної доґми. Давну еретичність постатей, умовність форм і рухів зайняло життя повне краси й привабливости.

„Тут румянець, якого не жалують, баґровіє справжньою кровю, викликаючи в памяти поневолі тіла Рубенса. Зате наскрізь самобутно, з ярко виробленим налетом місцевого декоративного смаку, виводяться засіяні рясним цвітистим рисунком ризи, де в багатому, сміливому, кольоритному акорді зливаються білі, червоні й зелені тони“.

„Поруч із „Собором Апостолів“, сценою вміщеною серед італіянізованого краєвиду з декоративними руїнами, або з „Вигнанням торговців з храму“ де та сама італійська „клясичність“ сходиться з голяндським уже натуралізмом у передачі типовости деяких голов, є композиції, де старі, засвоєні форми збережені майже незміненими“.

„Такою традиційною композицією є „Собор отців церкви“ — традиційні пози, суворі обличча, а в парі з тим яке багатство форм звіриного світа, що копошиться побіля ніг святців! Слони, малпи, верблюди, павы, а навіть повногруді, нагі русалки!“... (Е. Кузьминъ: Нѣсколько соображеній по поводу уничтоженныхъ и уцѣлѣвшихъ памятниковъ старины въ К. П. Лаврѣ. „Искусство“ — Кіевъ 1909).

„Тут — візантійські гори з розколинами, перемінилися в природню горбковату країну, схематичні похожі на мітли дерева — в живу рослинність, сухі, аскетичні постаті святих в повні життя, величні ґрупи праведників, первісний, лінійний і тільки кольорований рисунок — у малярство з світлотінню“ (К. Шероцький).

Жертвою реставраційного вандальства 90. рр. м. в. впали м. і. прецікаві суто-малярські **портрети „ктиторів і благодітелів“**, якими були покриті стіни великої церкви К. П. Лаври. Уявлення про їх стиль і виконання можемо набрати із щасливо знятих перед їх знищенням світлин. Добродії і фундатори К. П. Лаври були тут зображені в увесь ріст, фактура мальовил була суто малярська, при чому помітні були ріжниці в підході до поодиноких постатей, залежно від становища, яке займали вони в суспільній ерархії. Самозрозуміло, що псевдо-портретними апокрифами були тут зображення князів з роду Руриковичів та Гедиміновичів, монументальними й еретично-непорушними були зображені старші церковні достойники, але чим ближче до нас, тим живішими ставали портрети, тим більше находилося руху й життя в їхніх поставах та виразу й індивідуальности в обличчах. Такий прм. портрет Петра I міг би служити зразком тогочасного помпатично-репрезентативного портрету.

З іще більшим розмахом ніж до стінопису влилися нові форми й естетичні ідеї до станкового малярства Мазепиної доби. Памятників цього малярства збереглося доволі багато, але більшість зпоміж них ще необслiджена науково й не скласифікована. Всеж таки ми є в спромозі підмітити бодай кілька зразкових для малярства Мазепинської доби памятників.

Одним з старших зразків цього малярства, бо датований часами гетьмана Самійловича, але посередно звязаний з особою Мазепи, є **образ Воздвиження Чесного Хреста**, що хоч східньо-українського походження, невідомою дорогою дістався до церкви в Ситихові під Львовом, а відтіля до збірок львівського Національного Музею.

Покійний П. Холодний публікуючи його й розшифровуючи в „Старій Україні“ (1925) звернув увагу на архаїчність перспективного й іконописного підходу його автора, при рівночасній його формальній малярськости, побутовщині його тематики й реалізмі порівняного підшукування персонажу. На цій картині, яка стала на межі поміж старою іконописсю й надвигаючим малярством, в крузі зображених осіб пізнав бл. п. Холодний не тільки гетьмана Самійловича, митроп. Четвертинського і інші дієві особи історичного моменту підчинення української церкви московському патріярхатови (1676.) але й Івана Мазепу, тодішнього гетьманського осаула. Надзвичайна на цьому образі група співаків на хорах з міщанськими чубами й козацькими оселедцями, що в доволі характеристичних, реально зображених рухах, співають з нот. Є це один з вимково рідких зразків реально-жанрового малярства тої доби, що передає переворот мистецьких понять, до яких дав почин Мазепа.

На все те можна би дивитися з поблажливого, або й комічного становища, якби не дві обставини, ні трохи не комічні.

Перша: „інформації" фабриковані з легкої руки паризьких спекулянтів, підводять і вводять не тільки посідачів совітських векселів і роблять з них жертви спекуляційного рабунку (в якому може навіть дехто з урядовців „торгпредства" мачає пальці!), а й впливають на т. зв. політичну орієнтацію ріжних країв, народів, партій, органів преси передовсім у суміжній з Радянщиною полосі від Балтійського до Чорного Моря; коли ці й люди не мають ні засобів ні змоги провірити все те, що всякі підозрілі агенції й до вірування подають, беруть на чисте добра їм до віровання подають, берують на чисте золото часто фабриковані (тобто з пальця висмоктані) „інформації" й „вістки", тай — в добрій вірі орієнтуються по їх кивкам у сліпу вулицю; таким чином ще більше затемнюється політичний зір.

Друга: Від цього систематичного сіяння „татарських вістей" слабоголові одиниці на еміграції таки зовсім тратять голови. Жертвою, невинною і трагічною, інтервенційної, протисовітської дурійки, підсичуваної чорною біржею і її агентствами, впав оце і президент французької республики, звиш 70-літній, нікому не винуватий старець. Тупа полу-звірина, котра передучора пополудні вбила бл. п. Думера, — кубанський козак (?), доктор медицини празького університету, Ґурґулов — відкрив у собі покликання убити президента французької республики не під яким іншим впливом, як під впливом тої „інтервенційної" атмосфери, яку піддержує чорна біржа своїми агенціями, бюрами, газетами. Злочинець цей рішився на свій злочин тому, що він „дійшов до переконання", що бл. п. Думер стоїть на перешкоді французькій збройній інтервенції проти совітів, які нібито, стоять перед загином та яким французька „поміч" продовжує істнування. Отже він убив президента французької републики і — з „патріотизму"...

З української преси.

Про грімкі слова, ефектовні діла і — пустку.

„Новий Час" з д. 12. ц. м. поміщує вступну статтю п. н. **„Радикалізм"**, присвячену — як зазначує на вступі її автор, підписаний скромно „Солідарист" — не радикальній політичній партії, але „радикальній" націоналістичній молоді.

В заложенні до статті автор дещо промахнувся, виводячи з походження слова „радикальний" — „радікс", корінь, що „радикальним є чоловік, який живе власним корінем, який найшов до нього дорогу, який цим корінем бере життеві соки з великого кореня нації..." Це дедукція невірна, бо хоча правдою є, що вислів „радикальний" походить від „радікс", а проте у відношенні до осіб і течій означає **намагання зміни аж до коріня справи.** Але той льоґічний промах не шкодить дальшим висновкам автора, між якими є ціла низка цілком правильних думок. Отже:

„радикалізм не є те саме, що заперечення, поборювання, неґація істнуючого, але є позитивною творчістю. Неґуючий все заражується хоробою свого ворога, якого поконує. Бо живе в тій атмосфері, переживає те саме, тільки у відверненім дзеркалі. Скоріше чи пізніше веде неґація до упадку, до розкладу. Бо тільки позитивна творчість, яка черпає соки з власного кореня, правдивий радикалізм, створює новий світ, нових людей, нове життя, яке силою своєї молодости випирає старий, спорохнявілий лад. А там... вистарчить один вітер, щоби повалити старе дупло...

„Як управляти наше поле — про це не рішає неґація, але позитивна праця. Тут треба бути радикальним, чи бути — як казав Франко — „цілим чоловіком". Але такий не повстає з фраз, з надутих жестів, але з тяжкої праці над формуванням свого правдивого „я", зі знання, яке ми повинні просто пожирати. Бо завдання, перед якими стоїмо, не хочуть дилетантизму, — якого через неґацію вчимося від ворога, але вмілого будівництва. Бо не одноразове зусилля рішає про побіду, але безустанна праця над всестороннім підйомом національних мас..."

Вправді зацитоване остатнє речення досить неясне, бо фразу про „працю над всестороннім підйомом національних мас" не можна вважати ніякою конкретною програмою праці і вправді дальші міркування на тему „боротьби з капіталізмом", як спадщини по феодалізмі і т. п. теж не дуже ясні і переконуючі, а проте наприкінці тої статті маємо знову кілька здорових уваг:

„Але чи можливі великі успіхи, коли маємо ще багацько анальфабетів? Чи не відстали ми від головного кореня, потопаючи в чужих ідеольоґіях і наслідуючи дрібноміщанських деґенератів, вічних російських диспутантів, чи вкінці аполітичних плазунів. Чи тим крамом маємо годувати наші маси. Чи може фаєрверками, які затемнюють масам зрозуміння, що національне визволення є рівночасно висвободженням соціяльним? Чи ці маси, глядячи на нас, можуть думати, що ми є їх костею від кости й кровю від крови, що наше трикляте „паньство" не кладе щораз більшої прірви між інтеліґенцією й селом? І тут треба бути радикальним, треба мати свій корінь (?), який черпав би соки з головного кореня і зі свого боку підсилював би всіми силами нашого „дуба". А бути радикальним, це є дати для нації як найбільше, дати їй нові вартости, нові цінности, класти тревалі основи для майбутнього, нового. Це значить — бути „цілим чоловіком".

Грімкі слова, або навіть ефектовні вчинки — це ще далеко не радикалізм. А вони просто — заперечення радикалізму, якщо по них слідує... пустка.

З усієї статті ми підкреслили два останні короткі речення, бо вони чи не найцікавіші в передовій статті „Нового Часу".

олення без болю
і без подразнення
шкіри уможливлює
KREM
NIVEA
Ціни зол. 0·40—2·60

Німеччина не зречеться втрачених земель

БЕРЛІН. 11. V. ПАТ. Заходом німецько-національної партії відбулося вчора віче, на якому пос. Фрайтаґ-Льорінґгофен виголосив гостру протипольську промову. Данціґ і Мемель, сказав, звязані нерозділько з німецькою республикою. Німецькі націоналісти ніколи не зречуться претенсій до Данціґа, Східних Прус і Гор. Шлеська. В тій збірній волі, що змагає до відзискання втрачених земель, міститься весь зміст теперішньої внутрішньої політичної боротьби, що має на меті створити уряд, який міг би стати на чолі народу в зовнішньо-політичній акції. Без східних земель Німеччина не може істнувати, заявив промовець. Відзискання втрачених земель є умовиною відродження великої цісарської Німеччини.

НАГРОБНИК ІВАНОВІ ФРАНКОВІ.

I.

Habent sua fata... monumenta. Мають свою історію памятники — і то не тільки в нас. **„Denkmalseuche"**, якій стільки сарказму присвятив Гайне й тільки печаливої уваги Мутер, свідчить про те, що навіть у такому культурному середовищі, як німецьке, при нагоді ставлення памятників не проходило без конфліктів, без боротьби всіх проти всіх, аж до грімких скандалів включно. Щож й казати про нас, що свою „памятникову" акцію" або починали й кінчали на мріях (незнана сучасному поколінню справа Шевченкового памятника у Львові), або доводили до таких всенародніх скандалів, яким в усіх своїх перипетіях була справа Шевченкового памятника в Києві. Остаточно найбільшому з гетьманів України побудували памятник „щиро зобовязана" Росія і білорус Микишин, Котляревського в Полтаві пошанувало памятником земство і москаль Позен, а коли не брати під увагу низки здебільша безвартісних нагробників, розкинутих по цвинтарях усієї української території й таких-же памятників-примітивів ставлених західньо-українською провінцією переважно Шевченкові й Героям Визвольної Боротьби, то матимемо перед собою увесь наш неблискучий „памятниковий" білянс.

Причини такого стану одної з ділянок нашої культури, не тільки ясні, але, що гірше, оправдані независимими умовинами нашого політичного життя й побуту. Нація, що пробудилася до нового життя щойно під подихом романтичної поезії, а своє політичне відродження датує щойно „весною народів", звернула свою увагу на образотворче мистецтво мало що не вчора; а тому, що навязання контакту з забутою традицією приходило з таким трудом і невпинним хитанням, з огляду на недостачу відповідних працьовників, тільки завдяки невмірущій творчій енерґії широких українських мас, можемо сьогодні говорити про факт самого існування українського образотворчого мистецтва, і про реальні завдатки його расовосамобутнього оформлення в недалекому вже майбутньому. А коли українська література оперта на могутні резервоари простонародньої пісні й переказу, майже що обмежилася в своїх первопочинах до лірики й оповідання, то й відроджене українське мистецтво найяркіше позначило свою еволюційну лінію в малярстві, опертому на широкій базі старого іконопису й неменше заплоднюючого малярства й орнаментики простолюддя, що хоч на перший погляд відгонювали примітивізмом, при дбайливішому обслідуванні й зрозумінні, виявили у свому ідеальному перекрою безцінні наверствування всіх віків і культур, які оформлювали творче обличча народу. З подібними успіхами вдалося відродженій українській архітектурі набрати віджичих сил зі скарбниці народнього деревляного будівництва, хоча й не зразу усвідомили собі сучасні будівничі всі труднощі „модернізування" старих форм, що випливали не тільки з істотної ріжниці заложення й призначення, але й конструктивної техніки та матеріялу. Найменше для себе найшло в реманенті старої культури й народньої творчости всеж таки різьбарство й тим, у головній мірі, пояснюється очевидний недорозвій цієї ділянки відродженого образотворчого мистецтва України.

Тим теж у першу чергу й пояснюється більше аніж скромний білянс нашої, згаданої вгорі „памятникової акції". Різьбарі українського походження, чи були ними творці на грані XVIII і XIX віку (Мартос, Козловський) чи передовики наших днів (Війтович, Архипенко) були примушені не тільки працювати на чужий, не український рахунок, але в своїй творчості користуватися засобами форм виразу неукраїнського походження. А коли в нашому житті стало назрівати питання одинокої можливости виявити живучість української різьби, якою була будова памятників заслуженим синам України, то дійшло до того, що навіть тоді, як ці памятники будувались матеріяльними засобами самого народу, виконавцями їх зправила бували чужинці. Крім названих вгорі, згадаю — поляка Годебського, що проектував памятник Шевченка у

Спорідненою з ситихівською іконою є т. зв. **Запорожська Покрова** з Переяслава.

„Головна, центральна постать цієї ікони — це Богородиця, а енерґійна постать Петра І. й стоячої в парі з ним цариці. Перший зображений за всіма прийомами західньо-европейського портрету, в боевому панцирі зі скиптром і „державою" в руках, друга в святочному костюмі чужоземного крою, з широким декольте. Позаду бачимо декілька дуже тонко нарисованих постатей другого пляну, поміж якими кидаються в вічі дві придворні дами у високих, модних зачісках. Крім цієї „картинности", західній налет дав себе різко відчути в ефектовній, майже тієполівській кольонаді, що так гарно обрамовує звязкий і строгий український іконостас, в розкішних складках, в які одягнув маляр діякона й на кінці в більш теплому, мягкому кольориті, що поневолі нагадує палку радісну Венецію" (Кузьмін).

Подібно як архітектуру так і малярство повернув Мазепа лицем до Европи, при чому ренесансова Італія (популярні в добу Мазепи копії „Тайної Вечері" Ліонарда да Вінчі) й міщанська Голяндія (типовий „Суд Пилата") та житерадісна Фляндрія (Рубенс) стають від тепер провожатими українських малярів. Правда, час до часу відзивається ще нотка приборканої іконописної традиції („Чудо арх. Михайла" з 1701. р.), але назагал доба Мазепи поклала хрестик над минулим, готовлючи українське малярство до великої ролі, яку воно відіграло в створенні „академічного" малярства Московщини на переломі XVIII. і XIX. віку.

Зміна адреси 1 зол. Можна присилати почтовими марками.

Львові, італійця Шортіно й англійця Шервуда, яких проекти нагороджено в конкурсі на памятник Шевченка в Київі. Беклемішев, Антокольський, Левандовський, Марконі, Блотніцький й ціла низка підрядних виключно неукраїнських майстрів камінярів входила в гру навіть при завданнях різьбарського домодільного промислу, не кажучи вже про трафаретні, хоча й не позбавлені претенсій нагробники, яких виконавцями були донедавна виключно чужинці. І щойно останіми часами почало і в цій занедбаній ділянці нашої культури благословитися на краще. Зявилися українські різьбарі — Трипільська, Паращук, Бринський, Гаврилко, Ємець та інші, які давали підставу сподіватися, що назріваючі завдання української так дрібної як і монументальної різьби будуть у найближчому майбутньому розвязувані українськими руками і в українському дусі...

II.

Весною 1916 р. помер у Львові найбільший з галичан — Іван Франко. Самозрозуміло, що першим відрухом громадянства, яке стануло над домовиною Велитня, була думка про частинне бодай сплачення довгу вдячности за його працю й творчість. А що ідея гідного заслуг І. Франка намогильника виявилася не тільки самозрозумілою, але здавалася найлегшою для здійснення, то нічого дивного, що зразу таки утворився громадський комітет, якого заклик до збирання жертв на будову памятника, відбився широким відгомоном по краю.

Алеж з першого кроку комітету виявилося, що настільки ясну й самозрозумілу ідею, не так легко здійснити, якби це могло здаватися. Недорозвій української різьби з одного й непідготовлення ширших кол громадянства для вирішування сутомистецьких питань з другого боку, привели до того, що перший крок громадського комітету, хоча й подиктований найкращою волею, заківчився повною невдачею. Вистане пригадати, що комітет, не орієнтуючись в тоді вже існуючому колі мистецьких сил, доручив виконання проекту на Франковий намогильник, не різьбареві, але маляреві, що хоч субективно почував спромогу взяти на себе таке завдання, а навіть готовився до конкурсу на памятник Шевченка в Київі, обективно не мав для цього найменших даних. У результаті втрачено багато цінного часу й грошей, щоби більше аніж десять літ після невдачного замовлення розписати конкурс на Франковий нагробник, притягаючи рівночасно до комітету будови памятника фахівців, які при остаточнім рішенні мали би право й обовязок прийняти на себе відповідальність за нього.

Але й тим разом не поталанило комітетові. Конкурс був квантативно вдоволяючий, але якість надісланих проектів, викликала одно велике розчарування. Виявилося, що в диспропорції до різьбарів, найчисленніше взяли участь у конкурсі архітекти, при чому можна було ствердити, що коли молодші, неосвоені з матеріялом учасники добували з себе, хоча й з марними успіхами, максімум енерґії й уяви, старші, „рутиновані“ мистці поставилися до справи легковажно, без сподіваного в таких випадках завзяття й амбіції. Остаточно речинець конкурсу продовжено, але з фатальним яскраво-несмачним „успіхом“.

Весною 1928 р. зібране жюрі, не маючи змоги признати першої нагороди ніодному із проєктів, виріжнило третьою нагородою проект, доставлений на конкурс... одним з членів жюрі. Стався очевидний скандал, який був якслід освітлений і напятнований пресою, але в парі з тим він поставив комітет будови памятника в невимовно тяжке становище. З одного боку дві тяжкі невдачі, а з другого боку престіж комітету в обличчі громадянства, яке самозрозуміло вимагало остаточної фіналізації справи. Минуло стільки літ, затрачено стільки енерґії й коштів, а справа не посунулася ні одним кроком вперед, навпаки затьмарилася, а до того скомпромітовано такі самозрозумілі засоби в осягненні найкращої розвязки, якими є в усіх культурних громадянствах — конкурси.

У становищі, якого комітетові трудно було позаздрити, пробували вернутись до первісної концепції якою було замовлення проекту на памятник, тим разом уже в мистця, який би досьогочасною своєю творчістю давав запоруку успішности такого кроку.

Хтось із комітету звернувся з замовленням до різьбаря українського походження й світової слави — **Архипенка.** На жаль, цей непоінформований точніше про характер памятника виготовив наспіх рисунок архітектурного проєкту, що розійшовся не тільки з засвоеним смаком комітету, але й формальними в таких випадках вимогами. Відкинули й черговий проект, який на замовлення комітету виконав різьбар **Бринський.** А тимчасом минав рік за роком, пропадали на експерименти з трудом зібрані фонди, а громадянство, не бачучи кінця справі, ослабло в своїй жертвенности. При такій ускладненій ситуації зявився на львівському ґрунті молодий й амбітний різьбар **Литвиненко,** що зважився запропонувати комітетові проект своєї концепції. Комітет поставився до молодого різьбаря з повною прихильністю. Уповажнювали його до цього прихильні згадки преси про праці цього кандидата. Бажаючи остаточно наблизити справу будови Франкового нагробника до моменту здійснення, комітет, побоюючись некомпетенції свого складу, звернувся до цілої низки осіб близьких до мистецтва та до істнуючих на львівському ґрунті мистецьких гуртів з проханням висловити свою думку про проект, який так у фотографічних знимках, як і в оригіналі став доступний для тих, що мали про нього висловитись. Так утворене жюрі підтримало комітет в переконанні, що проект різьбаря Литвиненка, при деяких модифікаціях, надається до реалізації.

Камінь, який стільки літ тяжив на серці комітету впав остаточно й можливість заспокоення вимог громадянства й сплачення довгу вдячности памяти Івана Франка стала вже остаточно пройденим етапом. Комітет ужив усіх заходів на те, щоби за можливо короткий час, замість орієнтаційного напису на могилі поета станув намогильник; молодий різьбар, захоплений успіхом, кинувся з гідним великого завдання завзяттям і амбіцією до остаточного оформлення свого проекту. Проект С. Литвиненка це тематично провідна для літературної творчости й громадянської праці Івана Франка ідея „Каменярів“. Вона настільки переконуюча й популярна, що нічого легшого для мистця, як попасти на неї й нічого більше загрозливого, як використовуючи її самозрозумілість, попасти в банальний трафарет. Спасти мистця від невдачі може тільки абсолютно індивідуальний підхід до її розвязки, не кажучи вже про повне опанування різьбарської техніки й зрозуміння для податливости, а в парі з тим і опору матеріялу. Щойно ставши безспірним паном усіх тих елементарних труднощів отвирає собі мистець вільний простір для формального втілення ідеї, при чому добір засобів вислову належить зовсім і тільки до нього. Молодість і амбіція мистця, повинні доконати свого — успіх у досягненні настільки почесного доручення, примусять його добути з себе все чого треба, щоби його твір став гідним намогильником Іванові Франкові.

Остаточно, по стільки труднощах і перепонах, стануло українське громадянство перед реалізацією Франкового нагробника. Комітет, який стільки літ двигав тягар справи на своїх плечах, відійшов на бік — черга за мистцем, якому доручено здвигнення монументу й за громадянством, яке мусить підпомогти матеріяльно його реалізацію. Хочу вірити, що як одно так і друге вивяжеться як слід із завдання й момент відкриття Франкового намогильника стане одним з чергових свят української культури.

Микола Голубець.

Нове більшовицьке звірство.

Румунська преса повідомляе з місцевости Тібінару про нову криваву масакру цивільного населення на радянському березі Дністра. Напроти Тібінару по радянському боці лежить місцевість Дубосари з православним населенням. В часі Великодних свят люди з Дубосар, почувши голос дзвонів з другого боку Дністра, рушили під проводом священика походом над сам беріг ріки, щоби відправити богослуження під голим небом. Цей похід побачила кінна стежа більшовицької граничної сторожі і не зважаючи на дітей та жіноцтво, зробила шаржу на людей і потратувала кільканацять осіб. Незабаром наспіла друга більшовицька стежа й дала кілька сальв до людей зі скорострілу. Число вбитих і тяжко ранених доходить до 100 осіб. Вбитих кинули вдячілі вояки опісля в ріку.

В цілій околиці над Дністром звірство більшовицької граничної сторожі викликало величезне обурення.

Революція в Перу.

На перувіянських военних кораблях „Альміранте Ґрав“ і „Больоґезі“ вибухла революція моряків. Корабельні залоги увязнили старшин і виповіли урядові послух. Проти збунтованих уряд Перу вислав літаки, торпедовці й два підводні судна. Залога корабля „Альміранте Ґрав“ піддалася без бою, а „Бальоґезі“ вивісила білу хоругву після сторпедування корабля.

В цілій республиці Перу оголосили стан облоги. Влада арештувала революційних провідників. У відповідь на це вибухли великі студентські демонстрації, які уряд здавив кріваво. Військо зі скорострілами стереже державні будинки.

ЯПОНІЯ ВІДКЛИЧЕ ВСІ ВІЙСЬКА ЗІ ШАНҐАЮ.

ТОКІО, 11, V. ПАТ. Японський уряд постановив до 30 днів забрати назад усі війська, які є в Шанґаї. Це тому, щоби доказати, що Японія не має територіяльних амбіцій. В Шанґаї остане лише небагато моряків для забезпеки японських горожан. Хоч є надія, що Китай приноровиться до умовин перемиря, Японія робить Китай відповідальним, колиб наслідком відкликання японських військ повстало нове небезпечне положення в Шанґаї.

—o—

ЙОНҐ КАНДИДАТОМ НА ПРЕЗИДЕНТА ЗЛ. ДЕРЖАВ.

НЮЙОРК, 11. V. ПАТ. „Нюйорк Таймс“ повідомляють, що демократична партія висуває на становище президента Злуч. Держав кандидатуру Овена Йонґа, автора Йонґового пляну, колиб Розевельт не здобув потрібної більшости голосів на конвенції в Шікаго Думають, що Йонґ найвідповідніша людина для опанування тяжкого положення в краю.

Радянське селянство у Сталіна.

Московська рада народніх комісарів зменшила, як відомо, скількість збіжа, яку мають дати колхози державним маґазинам тільки під натиском великої делеґації селянства. Явилася вона перед Кремлем і зажадала, щоби допустити її до самого Сталіна. Відділ чекістів пробував їх розігнати, однак вони не вступилися. Остаточно вибрана невеличка депутація удостоїлася послухання у червоного диктатора. Депутація представила йому розпучливий стан селянства, яке з причини неврожаю та голоду не може виконати хлібозаготівлі на основі наказаного пляну. Якщо уряд не зробить уступок, найдеться перед великим бунтом селян. Сталін скликав негайно політбюро, на якому й рішено піти назустріч селянським домаганням і зменшити на 300.000 пудів скількість збіжа, яке мають доставити колхози в цьому році.

Розвал радянського транспорту.

„Таймс“ довідується з Москви: Наради Андреєва, народнього комісаря шляхів з будівельним залізнодорожнім комісарем скінчилися створенням шістьох ревізійних комісій, що мають розслідити стан транспорту в Радянщині та придумати способи, як його направити. Андреєв заявив, що інтензивністю використання шляхів і числом табору радянські дороги перегнали вже Америку (?). А проте плянові цифри не виповнені, головно наслідком невдоволяючого стану шляхів. Головна перешкода це низька якість шин, які доставляють радянські фабрики на Сибірі. Багато шин тріскає, заки їх уложать на лінії. В зимі на пермській лінії тріскало пересічно по 10 шин на день. На шляху Ленінград-Москва трісло в лютім ц. р. 300 шин. Крім того взагалі відчувається велика недостача шин. Минулого року доставили шин половину з того, що передбачував плян.

Комісаріят земельних справ ствердив, що наслідком слабої роботи радянських шляхів плян прохарчування місцевостей, загрожених голодом, не виповнений навіть до половини. Зерно доставили на час до збірних точок на стаціях, однак до 7. квітня воно лежало на місці, хотяй на основі пляну треба було доставити його в голодні сторони перед місяцем.

—o—

Горяча дискусія в райхстаґу.

На засіданні німецького райхстаґу 10. ц. м. йшла дискусія над проєктом закону про амортизацію довгів. Ряд промовців домагався від уряду, щоби відмовив дальші сплати военного відшкодування. Остаточно урядовий проект принято в другому читанні 245 голосами проти 224 голосів гітлерівців, німецьких націоналів, комуністів, німецької людової партії й ляндфольку.

Опісля райхстаг перейшов до властивої політичної дискусії, в якій гітлерівець Ґерінґ сильно атакував уряд за дотеперішню внутрішню й заграничну політику. Німеччина, сказав він, не буде наражена на втрати щойно тоді, коли 25 міліонів гітлерівців стане на сторожі Данцігу і Східних Прус.

Відповів йому міністр Ґренер, зазначуючи, що уряд ніяк не може толерувати політичних військових орґанізацій, якими є гітлерівські боївки. В часі його промови мало не прийшло до бійки між послами націоналістичними і лівими.

По широкому світі.

Бюджетовий дефіцит ірляндської держави сягає цифри 1,400.000 фунтів.

В північній Манджурії китайські війська під командою ген. Ма побили війська нової манджурської республики.

—o—

ПІЛСУДСЬКИЙ У ВИЛЬНІ.

11. травня Пілсудський з адютантами поїхав до Вильна. Побуде там кілька днів. Візьме мабуть участь у військових іграх.

—o—

Відгук перепису населення.

Спростування станиславівського воєводи.

Станиславівський воєвідський уряд ч. 96/0/32 *Спростування переписних закидів.* Станиславів дня 6. травня 1932. До Адміністрації і Редакції часопису „Діло" у Львові. Ринок 10.

На підставі § 19 пресового закону з дня 17. грудня 1862 (ч. 6. В. д. з. за 1863 р.) воєвідський уряд просить в найближчому або черговому числі „Діла" в приписаний спосіб помістити слідуюче спростування:

Не є правдою, наче би відповідали дійсному станові речей закиди, піднесені в часописі „Діло" ч. 248 з дати 18. грудня 1931 р. проти переписних комісарів які переводили II. переписний спис населення в місцевостях: Бабинці, Підгороди, Фирлеїв і Псари. рогатинського повіту.

Зокрема не є правдою, наче у Бабинцях переписний комісар Хромінський не давав населенню до підпису переписних аркушів, наче в Підгородю переписний комісар не дозволив населенню перевірювати, чи перепис зроблено згідно з бажанням поодиноких осіб, наче у Фирлеєві переписні комісарі виповняли переписні аркуші олівцем, наче вкінці у Псарах не питали в населення його волі щодо вписування рідної мови.

Зате є правдою і це найшло вислів при нагоді простування закидів, що містилися у чч. 280. і 281. „Діла" з 1931 року, а саме, що II. загальний перепис населення, який на підставі розпорядження ради міністрів з дня 2. вересня 1931 (В. д. з. Р. П. ч. 80: поз: 629) відбувся на терені станиславівського воєвідства, та між іншим на терені названих чотерьох громад — був переведений згідно з обовязуючими правними приписами й інструкціями начальних властей та жадні зловживання чи переступлення устійнених норм переписними комісарями, які переводили перепис на терені названих місцевостей, не мали місця.

Це виразно ствержено на підставі висліду подрібних доходжень, опертих в першу чергу на протоколярному переслуханні місцевого населення, яке своїми зізнаннями опрокинуло згадані закиди, даючи при цьому вислів свому поглядові, що перепис відбувся згідно з бажанням населення, та на підставі подрібної перевірки переписного апарату переписною владою, яка ствердила безпідставність поставлених закидів.

За воєводу: *Яворський,*
начальник виділу.

—o—

ОСТАННІ ВІСТИ

ЕРІО СТВОРИТЬ УРЯД.

ПАРИЖ, 11. V. ПАТ. Новий президент Франції від пятниці житиме в Елізейській Палаті През. Лебрен хоче створити кабінет респ. концентрації. Згідно з конституцією президент мусить візвати до Елізейської Палати людину довірену, яку ост. вибрали. Буде це Еріо. Йому поручить президент створити концентраційний кабінет. Досі невідомо, чи соціялісти будуть співпрацювати.

РЕВОЛЮЦІЯ В ЮГОСЛАВІЇ.
Домагаються уступлення короля.

Віденські часописи принесли вістки з Югославії про змову старшин проти королівства та кор. Олександра. Білгородський уряд заперечив ті вістки, всеж згадана преса подає дальші подробиці: Військова влада арештувала багато старшин маріборської залоги, а також і по інших містах. Кажуть, що рев. рух захопив і цілі відділи військ. Змова є в звязку з тайною організацією „Чорної руки", що істнує від 1915. і вперше старалася перевести переворот і вбити тодішнього насліднина престола, а теперішнього короля. Змовою кермував тоді полковник генер. штабу Димитрович. Змову викрито й Димитровича розстріляли.

Викрита тепер змова постановила була проголосити республику та перебудувати югосл. державу на федерацію югосл. народів. У Відні й дальше вдержується чутка, що кор. Олександер утік зі столиці. Є теж вістки про бунти селян у Боснії. Осередком сел. руху є міста Пріявор і Банялюка. В Пріяворі ок. 2.000 селян обсадили держ. будинки й ограбили крамниці. З Тузлі повідомляють, що б. пос. сел. партії Туканин утік із озброєними селянами в гори. Цей відділ є у звязках із іншими відділами, що

ВІДГУКИ ДНЯ.

Офіціяльні зміцнення.

МОТТО: Мене не запросили і я злий.

Культурні звязки між двома краями бувають, бували і будуть бувати. У нас так через Збруч — сюди й туди. Люди писали до себе, посилали собі книжки, а то й навіть їздили. Але це було в часах, коли західних гнобив цісар, а східних цар. Короткий час після того вже й звязків не треба було налагоджувати, бо люди ходили мостами, кладками чи вбрід, як по своїм подвірю.

А ще потім ні сюди ні туди.

В західних з пашпортом не дуже, а в східних, то хіба шубовсть у Збруч і нурком-нурком аж до нас.

А щодо листів чи книжок, то тепер справа пішла трудновато. Пришле хтось „звідтам" листа, налагоджує значить звязки, а там і перестане. Переважно через зміну місця осідку. Сидів наприклад у Києві, а перенісся на Соловки. А там, як кажуть, ні паперу, ні чорнила, ні... охоти.

Тому, здається, й почалися офіціяльні „налагоджування", „зміцнювання", „поглиблювання", чи як там.

Мають ці офіціяльні спроби вже свою історію, своїх трьох консулів, одного віцеконсула і кільканацять компромітацій.

Були часи, коли достойники, запрошені до такого „налагоджування" перли поспішним трамваєм у сторону вулиці Набєляка, аж магістрат мусів подвоїти вози. Потім розповідали про „зміцнення" і „налагодження":

— Алеж була хапатня, перша кляса!

— А що говорили?

— Щось там хтось там говорив, але не було часу слухати. Кажу вам — перша кляса.

Булоб так і до нині, як би не людська злоба. Почав дехто підсміхатися, писати, рисувати і офіціяльні „зміцнення" порвалися. Остали тільки найприватніші відвідини, заходини, чи забігання.

Але останніми часами вернулася стара форма, хоч і в змінених ризах. Вже не гутірка, чи інформаційні сходини, а показ фільм радянського виробництва.

Хто любив тамтуди заходити аж віддітхнув.

— Так, то розумію. Політика тут віпричім. Фільма, виробництво... А що дають дещо перекусити, то це в цілім світі буває.

Але з запрошеними не пішло тим разом так легко, як давніше. Багато не пішло, а дехто ще й у газеті написав чому не йде.

Мені цікавіші ті, які йдуть, тому я їх питався: чому?

Перший під руку попався юрист.

— Я, пане, студіюю їх конституцію. Кажу вам, скільки для правника цікавого! Дам я їм як простудіюю!

Всім ясно, що щоби таку тяжку і замотану справу як конституція розкусити, треба піти на один показ фільм.

— Я йду з певним пляном — говорив мені колишній кандидат на ґенерала. — Наполеон старався завжди пізнати докладно позицію ворога і тому побіждав.

Дай Боже щастя і тобі, український наполеоне!

— А ви чому? — питав я економіста.

— Криза, як знаєте, є нині в цілім світі. Ринки збуту змаліли, а продукція прийняла такі анормальні розміри, що насичення...

Точно за пів години я прийшов до слова:

— Дякую, моє поважання.

Виходить, що ми шукаємо ринку збуту на нашу продукцію. В тім випадку, здається, на продукцію кінову...

Кандидат на вченого поставив справу ясно:

— Культурні звязки нам конечні. Як вода, як повітря... Ми згинемо без них, а Академія Наук готова забути про галичан зовсім. І тоді що?!..

Зовсім слушно.

Тільки побільше фільмових показів, а справа піде гладко, як по леді на... Дністрі.

Галактіон Чіпка.

є в горах. З гір чути перестрілку. Замітне, що селянам проводять інтелігенти. Д-р Туканянін студіював на париській Сорбоні. Він належить до еліти югосл. суспільности. Арештували провідника сел. партії д-ра Йовановича, за те, що на вічу домагався перебудови Югославії у федераційну державу.

ВЕЛИКА БУРЯ НА ЗАКАРПАТТІ.
Виноградники та сади знищені.

8. травня пополудні лютувала велика буря над усією токайською околицею, над мадярською прикордонною смугою, над Новим Містом біля Шаторії та над відомими виноградними громадами Торона та Селешка в окр. Кралівський Хлюмец на сх. Словаччині, дальше над містами Ужгород і Берегів. В Ужгороді падав град величини ліскових горіхів і то тричі. За кілька хвилин витовкло виноградники на 80 проц. Школи є на 50 проц. Овочеві сади, що є саме в розцвіті, значно ушкоджені градом. В околиці Нового Міста біля Шаторії падав місцями град величини курячих яєць. Шкоди, заподіяні бурею, годі обрахувати.

—o—

НОВИНКИ

— БЮРА АДМІНІСТРАЦІЇ „ДІЛА" ВІДЧИНЕНІ БЕЗ ПЕРЕРВИ ВІД ГОД. 9. РАНО ДО 6. ВЕЧІР.

— **Українська робітня футер Юліяна Глушевського, Львів, вул. Коперника 16. II. пов. Тел. 54-46.** 792-?

— **Приймаю як давніше в моїм заведенні при вул. Сикстуській ч. 17 від 9—1 і 3—6. — Насс.**

— **Одинока українська пральня** чистить хемічно — фарбує всяку гардеробу. Прання ковірців 20 сот. **Е. Говикович,** Львів, Домініканська ч. 4. 1863 1—10

— **Ровери** краєві і закордонні найдешевше поручає **Юліян Ломага,** Львів, Валова 11. 1—20

— **З приводу смерти бл. п. Юл. Романчука** Президія УНДО одержала письмо з висловом співчуття від о. д-ра Юрика, золочівського пароха, як колишнього учня Покійного.

— **Памятник Словацького у Львові.** Справа будови памятника Словацького посунулася значно вперед. Памятник, що має станути перед міським театром виготовлює варшавський різьбар проф. Віттіґ і будова, що потреває два роки, обчислена на 175.000 зол.

Біржа.

Гроші.

Американський долар 8·85·00—8·85·50, канадійський долар 7·82·00—7·88·00 чеська корона 0·26·50—0·26·75, австрійський шілінг 1·05·00—1·10·00, румун. лей 0·05·00—0·05·50, француський франк 0·35·00—0·35·20, швайцарський франк 1·73·00—1·73·50, фунт штерлінгів 33·80·00—35·10·00, радянський червінець 0·00—0·00, німецька марка 2·12·30—2·12·60

Оголошення, оповістки, місцеві як і з провінції оголошуватимемо тільки за попередньою присилкою належитости. Незаплачені заздалегідь оголошення не будуть поміщені.

— **Засіви поправляються.** Головний статистичний уряд ствержує на основі даних, зібраних з початком травня, що стан засівів у Польщі в порівнанні зі станом з першої половини квітня поправився. Поправа відноситься головно до пшениці та жита. Найкраще представляється стан засівів у Східній Галичині і на Волині, найгірше на Поліссі, в Краківщині та Келеччині. На протязі квітня скількість тепла була недостаточна для ростинної вегетації, наслідком чого вона спізнилася. Зате достаточна скількість вогкости вплинула корисно на стан озимин.

— **Не кради по змозі!** Жидівські діти, що ходять до середніх шкіл у Польщі, мають свій учебник релігії, друкований по гебрейськи і по польськи. Цей підручник затвердило і до шкільного вжитку поручило міністерство віроісповідань і освіти. Переглядаючи цей підручник, читач спиняється на семій заповіди божій. Всі християни знають, що ця заповідь забороняє, отже: не кради, не присвоюй собі чужої річи, не кривдь нікого на маєтку, не ошукуй і т. п. В жидівському підручнику стоїть інакше: при словах „не ошукуй" додані слова: „оскільки можеш". Що жиди держаться подвійної моралі, пише з цього приводу „Г. Варшавска", знаємо це всі добре. Однак чи міністерство освіти мусить на їхню інтерпретацію заповідей глядіти крізь пальці, це вже річ щонайменше спірна. А може влада виховує собі тим способом чесних податників?

— **Знову арештували б. посла Товарніцького.** Б. польського посла і львівського промисловця Товарніцького (якого були арештували за надуживання в нафтовому т-ві) на днях випустили на волю. Прокуратор спротивився увільненню Товарніцького за кавцією 6.000 зол. і його знову арештували.

— **Голодний війт.** Львівські газети пишуть про такий випадок. До Львова приїхав зі села якийсь господар. Привіз на продаж дрова і бараболю. На вул. Зеленій спинив віз і підійшов до якогось прохожого. Почав оповідати про себе. Від двох днів їздить по місті. Не може продати ні дров, ні бараболь. Не має за що купити собі хліба. Голодує. „Хоч я війт — і тут назвав своє село — витягаю руку по пару грошів на хліб. Я голодний... — І почав дихословити.

— **Пожежі.** В стодолі Катерини Бойко в Буриниці пов. Жовква вибухла пожежа, що знищила хату, господарські будинки та перекинулася на сусідні будинки Гриця Скоропада. Школа 5.000 зол. — В Губкові пов. Костопіль згоріло 34 хати, господарські будинки, живий та мертвий інвентар. Страти оцінюють на 100.000 золотих.

— **Вбили вояка.** В Увислі пов. Копичинці хтось застрілив Василя Мостового, вояка 69 п. п. з Гнезна, що перебував дома на святочній відпустці. Вбивника досі не викрили.

— **Нещаслива пригода.** Михайло Гринів з Богородчан найшов над рікою Бистрицею запальник від ручної гранати. Принісши його до дому, пробував його розібрати й спричинив вибух, який тяжко його покалічив. Гринева відставили до шпиталю в Станиславові.

— **9 депортованих з Арґентини.** До пристані Гдині причалив арґентинський корабель „Чако" і висадив на беріг 9 депортованих, що походять з Польщі. Серед висаджених є 6 жидів, 2 поляки, 1 українець (волиняк) і 1 білорусин. Є це ремісники, що після останніх заворушень в Арґентині найшлися на чорній листі арґентинської влади за приналежність до професійних союзів, які брали участь в противдержавних виступах. Польська поліція переведе доходження в справі тих депортованих і оскільки вони провинилися чим проти Польщі, передасть їх слідчій владі, колиж ні, відставить до місця приналежности.

— **Приспішені військові вправи в Радянщині.** Більшовицький уряд приспішив з весною і веде майже на цілому просторі держави на великі розміри військові вправи, сполучені з таборуванням під голим небом. Одночасно відбувається гостра бранка, причому молодих вояків піддають наперед спеціяльному політичному вихованню. Кожний новобранець мусить познайомитися з комуністичною програмою і щойно опісля розпочинається технічно-военна муштра. Ввели теж в життя при всіх військових частинах окрему установу „технічно-військовий гурток", що має витворювати властиву боеву атмосферу.

— **Велика будівельна катастрофа.** З Ліону повідомляють, що французька влада рішила гарматами збурити до решти два 5-поверхові доми, що завалилися перед кількома днями. Кілька годин тяжка артилерія острілювала мури, хоч під звалищами находиться кількадесять осіб, яких уважають пропащими. Довкола місця катастрофи вдержує порядок поліція і військо, недопускаючи кревних, що хотять ратувати погребаних і запевнюють, що вони ще живі.

— **Добровільні Робінзони.** Молодий берлінський лікар Фрідріх Ріттер і його жінка замешкали тому два роки на малім вульканічнім острівчику, що входить в склад Ґаляпаґського архіпелягу й віддалений кількасот миль від південно-американського побережа. Добровільні вигнанці ведуть на цьому острові, який вони назвали Фльореана, життя Робінзонів. Ріттер і його жінка живляться овочами й яриною; за два роки вони ні разу не їли мяса ні хліба. В перших місяцях свого побуту на острові вони жили в невеличкій хатині, однак незабаром мусіли побудувати дім, окружений плотом для охорони перед дикими звірами. За той час Робінзонів відвідала тільки одна людина — приятель Ріттера, що приїхав моторовим яхтом і привіз їм в дарунку малого осла. Подруги Ріттер сказали йому, що щасливі з такого життя, не тужать за цивілізацією і не думають вертатися назад. Вони нічим не звязані з рештою світа, який їм пригадує тільки іноді дим корабля, що перепливає далеко від Фльореани.

— **Щіплення проти віспи** в Українській Порадні Матерей при вул. Ходоровського 15. (бічна Лазаря) відбудеться в днях 16, 18 і 20 травня ц. р. від год. 3—4 попол. Мають бути щіплені діти по раз перший, уроджені по день 31. березня 1932, а по раз другий в 7. році життя. — **Управа Укр. Порадні Матерей.**

— **З Українського Лікарського Товариства.** В пятницю, 13. ц. м. в год. 19. відбудеться в домівці Товариства при вул. Косцюшка ч. 5/I вечір для вшанування памяти бл. п. д-ра Івана Курівця.

— **На голодуючих гуцулів** зложив інж. Дутко у Львові 7 зол. і кличе: о. д-ра І. Чорняка в Інсбруку, д-ра Осипа Цюпка в Богуміні та інж. І. Олексюка у Збаражі.

—o—

Відозви й комунікати.

Кліматична Стація для шкільної молоді на Соколі.

Як минулого, так і цього року, орґанізує Українське Гігієнічне Товариство в місяцях липні і серпні кліматичні стації для дівчат і хлопців, що, покинувши шкільні мури, малиб охоту виїхати в гори, аби там набрати сили і здоровля до дальшої праці. Кліматична стація приміщена **на Соколі коло Підлютого** (почта Перегінсько), в пятьох мешкальних будинках, на соняшній, мальовничій поляні серед лісів. Близько ріка Лімниця, довкруги прегарні терени для прогульок, на самій поляні вибудована простора площа для спортових вправ та ігор. Весело та з користю для здоровля зможуть діти перебути бодай кілька тижнів у горах — під умілим лікарським та педаґогічним проводом. Повні енерґії, сили, здоровля повернуть відти домів та лекше їм буде перевести знова цілий рік у школі — при праці.

Лікарська опіка запевнена, харч пять разів денно. Оплата за час побуту 55 золотих — платна в трьох ратах: I. рата (20 зол.) платна до кінця травня (враз із зголошенням), II. рата — до 15. червня, III. рата платна по приїзді, на місці.

На кліматичні стації може їхати вся здорова молодь, котра потребує відпочинку в горах, почавши від 14. року життя. За зголошення на клім. стацію вважатиметься надіслання I. рати оплати і лікарського свідоцтва здоровля (взір свідоцтва розішлють до шкіл). **Кліматична стація для хлопців** відбудеться в часі від 2. до 26 липня, а **для дівчат** від 27. до 22. серпня ц. р. Зголошення до хлопячої Клім. Стації, враз із грошевими оплатами, просимо слати на адресу: **Андрій Пясецький,** Львів, Льва Сапіги 57. Зголошення для дівочої К. С. приймає мр. **Ганна Коренець,** Львів, Хмельовського 15/III, а грошеві оплати дівочої К. С. складанкою П.К.О. (чеком) ч. 149.000 до Земельного Банку Гіпотечного, Львів, вул. Словацького 14, з зазначенням „на Клім. Стацію". Всякі точніші вказівки щодо особистого виряду учасників К. Стацій, речинця збірки і т. п. подамо до відома учасникам окремим обіжником. Про залізничі знижки старається кожний учасник К. С. до зал. стації Брошнів.

Нові книжки й журнали.

КНИЖКИ.

Лев Бучак: I. Змарнований Час. II. Релігійні пригоди Гната Надвірного. В-во „Віра і Наука". Стор. 48. Форм. 16°.

Іван Крипякевич: ІСТОРИЧНІ ПРОХОДИ ПО ЛЬВОВІ (з багатьома ілюстраціями). Накладом Т-ва „Просвіта" у Львові. Львів 1932. Видання Т-ва „Просвіта" ч. 771. Стор. 168. Форм. 8°. Мистецька окладинка кисти арт. І. Іванця.

Іван Мазепа: „ТВОРИ". Вступна стаття й редакція м-ра Е. Ю. Пеленського. В-во „Дажбог", Львів 1932. Ч. 3. ст. 32. — У цій брошурці передруковані „Думи" гетьмана Мазепи, Пісня про чайку-небогу, Листи до Мотрі Кочубеївни і псальма „Бідна моя головонька", яку дехто приписує Мазепі. Автор у вступі дає коментарі до цих поем.

Зенон Бичинський: ІВАН ГУС. Львів, 1932, З друкарні Науков. Т-ва ім. Шевченка. Ст. 112. Форм. 8°.

Уляна Кравченко: ШЕЛЕСТИ НАМ, БАРВІНОЧКУ. Поезії. Коломия, 1932. Накл. „Загальної Книгозбірні". Ця збірка має поезії призначені на свята Матері. Є тут чималий вибір для дітей усякого віку, а також і для дорослих. Майже всі ті вірші були вже друковані.

О. Я. Кониський: НЕПРИМИРЕНА. Зі вступом і примітками Т. Коструби. ст. 103. Львів, 1932. Накладня Укр. Книгарні й Антикварні Рутовського 22.

Herman Diamand: PAMIĘTNIK, zebrany z wyjątków listów do żony. Kraków 1932. Str. 320. form. 4°.

Percival Cundy: A VOICE FROM UKRAINIA. Biographical sketch and translation from the works of Ivan Franko. R. E. Buffy and Co, Roland, Manitoba, ст. 74.

Ks. Piotr Tabiński: AKCJA UNIJNA, A KRYTYKA POLSKA. Warszawa 1932. Nakładem autora. ст. 46.

НОТИ.

Безкоровайний: Тиха сльоза, українська думка на цитру. Золочів-Львів.

Ціни набілу у Львові.

„Маслосоюз" платив кооперативам дня 11.V. 1932 р. за масло експортове та десерове пріма 3·80 зол., за літру молока 23—24 сот., літру сметани 1·20 зол., копу яєць 3·40—3·50.

ОГОЛОШЕННЯ

Театри.

Львівський Український Театр „Цвіркун" (саля Ремісничої Палати, Стрілецька площа ч. 7):

Неділя, 15-го V., год. 4. попол. **„Гайда за літнисько".** Музична комедія в 2 частинах (13 точок) П. Сороки.

Неділя, 15-го V., год. 8. веч. **„Ревія ревій".** Вибір найкращих точок з усіх ревій у 3 частинах (18 точок).

Білети скорше купувати в Нар. Торговлі, а в день вистави від год. 10—12 передпол. і від 2—8 попол. при касі.

Великий Театр.

Четвер, 12. V. год. 8. веч. „Кармен".

Театр Ріжнородностей.

Четвер, 12. V., год. 8. веч. Виступ Круковського.

Театр Новин.

Четвер, 12. V. вистава не відбудеться.

Кіна.

АПОЛЬО: „Право до кохання", „Парада ляльок".
КАСІНО: „Бастер Кітон жениться" („Казанова мимоволі").
КОПЕРНИК: „Проклін роду мандаринів" (Анна Мей Вон), „Інгейджі" екзотична фільма.
ЛЕВ: „Хам" (на осн. Ожешкової).
МАРУСЕНЬКА: „Проклін роду мандаринів" (Анна Мей Вон), „Інгейджі" екзотична фільма).
МІРАЖ: „Вальс кохання" (Ліліяна Гарвей, Віллі Фріч).
ОАЗА: „Пісня про отамана".
ПАН: „Жінка на хресті".
ПАЛЯС: „Шангай-експрес" (Марлена Дітріх).
ПАСАЖ: „Людина без нервів" (Кен Мейнард) і додатки.
ПРОМІНЬ: „Упавший янгол".
СОНЦЕ: „Мадярська рапсодія, „Чортівський репортер".
СТИЛЕВЕ: „Пісня про отамана".
УТІХА: „Чорний ас", „Шалена дівчина".
ХИМЕРА: „Циганські романси" (Бриг. Гельм, Шільдкравт).

—o—

Програма радіо.

Пятниця, 13. травня 1932.

Кеніґсберґ (217,1) 21.06 Симф. концерт, **Братислава** (278,8) 22.20 Циг. музика, **Таллін** (296,1) 18.00 Солісти, **Штутгарт** (360,6) 21.00 „Іммер відермаль Лібе" оп. Грея, **Гельсінгфорс** (368,1) 17.00 Спів, Ем. Мантіля, 17.25 Соф. Штарк, спів, **Білгород** (430,4) 12.06 Пісні, Руж. Милосевич, **Прага** (488,6) 19.20 Іт. та фр. пісні, **Відень** (517,2) 19.30 Опера, **Харків** (937,5) 15.00, 16.00, 20.00, 24.00 Концерт. **Кеніґсвустергавзен** (1634,9) 11.00, 14.00, 20.00, 20.20 Трансмісії, 16.30 Концерт.

ЛЬВІВСЬКЕ РАДІО.

Пятниця, 13. травня 1932.

12.10, 14.45, 15.15, 15.50, 16.40 Грамофон, 13.20, 22.45 Метеор. ком., 15.05 Господарський ком., біржа, 15.25 „Фільма та фахові поради", 15.45 Комунікат для плавби та рибалок, 16.00 Лістові твори (фортеп.), 16.20 „Токування тетерви та готура", 17.10 Англ. лекція, 17.35 Концерт (хор, орхестра), 19.15 Листи та програми, 19.30 Спорт, 19.35 Звіт із акції „Радіо літам", 20.00 Муз. балачка, 20.15 Симф. концерт, 22.50 Радіозвуковик.

ОПОВІСТКИ

За оголошення редакція не відповідає

На „Рідну Школу" зложили ВП.: Діти і внуки замісць квітів на могилу незабутньої Мами Людвики з Ілевичів і замісць подяки за участь у похоронах і за зложені заяви співчуття 50 зол.; Українська Каса — Заліщики 300 зол. із зиску за 1931 р.; Стефа Юринець Левова — Стебник 20 зол. замість квітів на могилу бл. п. Зеновії з Юринців Джигало. Замість святочних побажань: Марія Чавс — Надвірна 5.20 зол., о. Іван Божейко — Перегноїв 5 зол., Ярослав Сінгалевич — Стрий 5 зол., о. Евстахій Гордійчук — Залуче 3 зол. — ВП. Жертводавцям складає щиру подяку Головна Управа.

ДРІБНІ ОГОЛОШЕНЯ

За оголошення редакція не відповідає

ФІРАНКИ ручної роботи, капи — накидки, портієри, брокати — прекрасні — за безцін тільки — Робітня Фрайліх, Львів, Сикстуська 21. Централя Відень. 1600 12—?

БІЖУТЕРІЮ — продає найдешевше — Домбровський-Розварженський — Академічна 2. 1646 7-8

АДВОКАТСЬКИЙ кандидат з провінц. практикою шукає місця зараз. Іван Олинець, Борислав 2, дім Боксера. 1846 3-3

КОСІВ, пансіон Е. Лукашевської приймає гості. Ціни знижені. 1864 1-?

ПРАВДИВИЙ перський „сумак" оказійно на продаж, Левинський, Потоцького 58 від 4—5 год. 1865 1—1

ОГОЛОШЕННЯ

За оголошення редакція не відповідає

Спеціяліст
недуг легенів, серця і жолудка
д-р Фелікс Ган
Львів, Листопада 30. Тел. 84—45
1834 Пересвітлення Рентґеном. 2—4

Гребенів
Пансіон „ЗЕЛЕМІН"
положений в затишнім місці, з прегарним видом на долину ріки Опору, ПОРУЧАЄ ВІД 15. ТРАВНЯ СОНЯШНІ КІМНАТИ З БАЛЬКОНАМИ. — Харч добірний та смачний. Ціни помірковані. Зголошення приймає Управа пансіону. 4—?

МИХАЙЛО ВОЗНЯК
ІВ. БЕЛЕЙ і ОЛ. КОНИСЬКИЙ
До звязків Галичини з Наддніпрянщиною. — Ціна 50 сот., з почт. пересилкою 70 сот.

За редакцію відповідає Олександер Костик. Видає Видавнича Спілка „Діло". З друкарні Вид. Спілки „Діло". Львів, Ринок 10.